

Abecedari Fortunio Bonanova.(1)

Eduardo Jordà

Aldrich, Robert. Li va donar un paper molt curt a *El beso mortal* (1958). Bonanova, ja seixantí, no hi apareix més de mig minut, però interpreta un personatge fet a la seva mida: un col·leccionista de discos d'òpera al qual una dona descriu com "un Caruso per pobres". El col·leccionista viu a un hotel atrotinat on hi ha roba estesa a l'escala d'incendis. Des de la seva habitació sent el sotrac d'unes renoueres vies de tren.

Cinco tumbas al Cairo,
de Billy Wilder

Borges, Jorge Luis. Va viure devers deu mesos a Mallorca, en diversos períodes entre 1919 i començament de 1921. En certa ocasió va guanyar seixanta pessetes a la ruleta i se les va gastar passant tres nits seguides a un bordell. Era l'època de les tertúlies literàries al Cafè dels Artistes del Born. Un dels assistents a aquelles tertúlies era un gris periodista de províncies que nomia Josep Lluís Moll. D'una d'aquelles tertúlies va sorgir el *Manifiesto del Ultra*, que Moll va firmar amb el nom artístic de Fortunio Bonanova. Després de tornar a l'Argentina, Borges sembla haver oblidat completament el seu vell conegut. En una de les seves converses amb Richard Burgin va parlar de *Ciudadano Kane*, que havia vist diverses vegades, però no va citar mai Fortunio. Ni tan sols podem estar segurs que arribàs a reconèixer-lo en el paper de mestre de cant Matisti.

Cinco tumbas al Cairo. La seva millor pel·lícula i el seu millor paper. Bonanova interpreta un

general italià a la campanya del desert. Franchot Tone es veu obligat a donar vida a un majordom digne d'una novel·la de Robert Walser. Erich von Stroheim interpreta al mariscal Rommel disfressat d'Erich von Stroheim.

Don Juan. El seu primer paper protagonista en el cine va ser al *Don Juan* de Ricard Baños (1922). Va ser el primer i el darrer. Fins al final de la seva carrera no va passar d'actor secundari.

Flynn, Errol. Va rodar amb Bonanova *El burlador de Castilla* l'any 1948. Fa anys, quan vaig començar a interessar-me per la vida de Fortunio, m'imaginava que tots dos s'havien trobat a Palma, ja vells i derrotats per la vida. M'agradava imaginar que Bonanova i Errol Flynn anaven plegats a una *corrida* de toros al Coliseo Balear i que després se n'anaven a sopar al Cellar Catalán, i després d'una gresca de proporcions gargantuesca, tots dos despertaven al moll on es trobava atracat el "Zaca", el iot d'Errol Flynn. La crua realitat és que Fortunio no es va trobar mai amb Errol Flynn, almanco a Mallorca, perquè no va tornar mai a l'illa. ♦

L'escenari
de llauna

Romeo, Julieta i García

Francesc M. Rotger

Bona part de la crítica ha estat implacable amb dues pel·lícules que es projecten (o s'han projectat) darrerament a la cartellera de Palma, totes dues directament

relacionades amb dos dels més grans creadors escènics de tots els temps. Parl de *Romeo y Julieta*, de Baz Luhrman, i de *Muerte en Granada*, del realitzador de Puerto Rico Marcos Zurinaga.

A la secció oficial de la Berlinale, la nova versió "made in USA" d'una de les peces més conegudes de Wiliam Shakespeare la trobarem un doi, així i tot, el seu protagonista masculí, Leonardo Di Caprio, va guanyar el premi al millor actor, potser pel seu entusiasme a posar cara de boja enamorat. Però no té massa sentit realitzar una adaptació contemporània de *Romeo y Julieta*, més que res perquè ja

està feta i, a més, és boníssima: es diu *West Side Story* i no fa molt ha tornat, en versió teatral, a la cartellera barcelonina. D'altra banda, *Romeo y Julieta* es pot interpretar amb els actors vestits d'època o de bombers, tant és: només que s'ha d'interpretar bé.

Muerte en Granada ens la presentaren com un "thriller" a la recerca del cadàver del senyor García, o sigui, Federico García Lorca. Un altre García, Andrés (Andy), aportà el seu conegudíssim rostre al poeta, tot aprofitant algun centenari, cinquantenari o no record massa bé què. La iniciativa és curiosa, perquè els "llatins" de Hollywood han fet causa comuna per tractar un tema relacionat amb les seves arrels. Però tots sabem qui va matar García Lorca: la intolerància. Quin és el sistema de posar en escena l'obra (o la vida) de Lorca? Fer-ho bé. ♦

